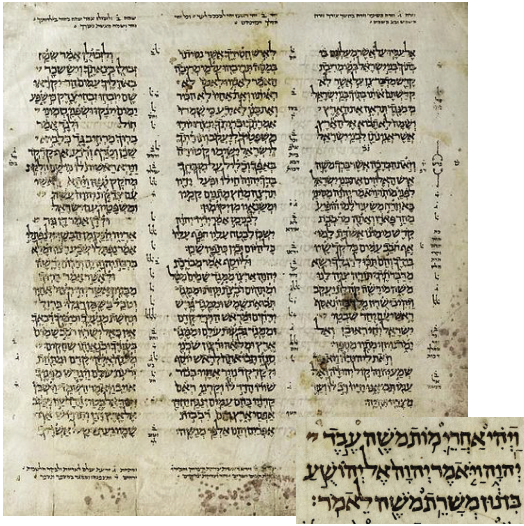

«Aləppo kodeks»

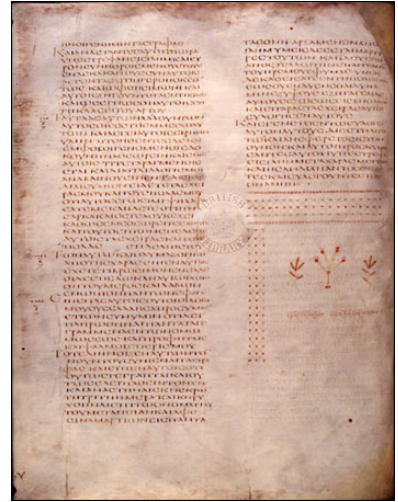
(Təvratniki «Kanon xərhi» — miladiyə 920-yili kəqürülgən).

«Kodeks» degen yazma bolsa, oram xəkli əməs, bəlki kitab xəklidiki yazmidur.

«Kodeks Aleksandrinus»

(Misirdiki kona xəhər Aleksandriyədin tēpilqan).

Məzkur kodeks (kəqürülmə kitab) 10-əsirdə kəqürülgən. Biz muxu kodekstin Yəhüdiy kəqürüqülər wə pütükqilər (bəzidə «Məsoritlar» dəp atıldu)ning kəqürüx hizmitidiki əstayidillikini wə «kəqürüx məhariti»ning yuxirilikli kerüwalalaymiz. Qədimdə Yəhüdiy kəqürüqülərnin «kəqürüx toqrılıqı»qa bolqan məs'uliyətənanlıq pəwkufl'addə kütkül idi.

Miladiyə 1948-yili Təvratniki kişimlərdin kəqürülgən təhimy kədimiy kəqürülmə oram yazmılar «Ölük dengiz»qa yəkin Kumran degen jaydin tēpidi. Bularing pütülgən waqti təhminən miladiyədin ilgiriki 200-yili dəp hesablanqan — demək, ular «Aləppo kodeks»tin 1000 yıl ilgiri pütülgən. Muxu «Ölük dengizdiki oram yazmılar»ni «Aləppo kodeks» bilən selixturqanda, nətişiy adəmnə tolumu həyrən kalduridu. Dərwekə, bu ikki kəqürmə oturisida bəzi pərkələr bar; əmma pərkələr intayin az, xundakla uxxaq-qüxxektur. Bu pakit Yəhüdiy «Məsorit» kəqürüqülərnin əstayidillikini wə kəqürüx sən'itining intayin yukiri səwiyidə ikənlikini toluk ispatlaydu.

«Papius 46»

Həzir İnjl kişimlərdin kəqürülgən 5686 kədimki nusha səkliniwatidu.

Ularning iqidə miladiyədin keyinki 96-yili ətrapida pütülgən

«Yohanna» (rosul Yohanna bayan qilqan, Əysa Məsih toqruluk hux həwər)ning miladiyədin keyinki 125-yili oram yazma xəklidiki bir papiusqa kəqürülgən nushisi bar.

Demək, xu papius nushisi əsliy kitab pütülgən waqittin keyin təhminən 29 yıl kəqürülgən.

Papius Əngliyədəki Manqester Universiteti «Yuhanna Rilands» kütüphanisida səklaqlıq.

(«Papius» — misirliklər ijad qilqan, qomuxtin yasalqan kəqəznə həm xundak kəqəzge kəqürülgən oram yazmılarıni yaqi kitablarni kersitidu)

Məzkur papius miladiyə 3-əsirdə kəqüp pütülgən, rosul Pawlusning Korinttiki jama'ətkə yazqan ikkinqı məktupini ez iqigə alidu.

Bu nusha Londondiki «Əngliyə Qong Muzeyi»ning «Həzinə eyi»də kərgəzmigə qoyulqan. Bu kodeks miladiyə 5-əsirdə kəqürülgən. Uningda Təvratning grek tilidiki tərjimisi həm İnjlning kəp kişisi pütülgən (Təvratning grek tilidiki bu tərjimə nushisi təhminən miladiyədin ilgiriki 200-yili ixləngən. U «LXX» deyilidu).

«Papius 66»

(«Papius Bodmer II») — miladiyə 2000-yili (66-bət)

Məzkur papius, yəni komuxtin yasalqan kəqəzge yezilqan bu yazma, kitab xəklidə (kodeks) bolup, uningda İnjlidiki «Yuhanna» degen bayanning qong bir kişisi kəqüp pütülgən.